

hvilket forundrede mig. Han foreslog Tvangsforanstaltninger, foreslog et generelt Forbud mod øverhovedet at producere saadanne Varer her i Landet, som der var lagt en kraftig Told paa. Jeg turde aldrig gaa med til saadanne Foranstaltninger. De synes mig for det første ganske urimelige mod de Folk, som derved blev tvunget til at nedlægge hele deres Virksomhed, og de forekommer mig dernæst ganske upaakrævede. Jeg skal ikke opholde mig videre ved Tolden, men kun erklære, at Socialdemokratiet under ingen Omstændigheder kan gaa med til noget af den Art. Vi vilde heller ikke derved kunne komme ud over Vanskelighederne. Jeg maa derfor forkaste det første, som det ærede Medlem henviste os til at gøre.

Dernæst sagde det ærede Medlem, at man kunde rette en kraftig Appel til Folket om at arbejde og spare. Ja, det kan man meget godt gøre. Det er uhyre let at rette en saadan Appel til Folket, og det er navnlig let for dem, som ikke selv behøver at efterkomme den, for hvem Livet har formet sig saaledes, at de har tilstrækkeligt baade af det ene og det andet. Det er let at sige til den fattige Mand, at han skal spare; det koster ikke mange Penge at udstøde en Proklamation om Sparsommelighed, men det har heller ikke megen Værdi. For nogen Tid siden rettedes der en saadan Appel til det danske Folk, ja, til alle de skandinaviske Folk af en højtæret Korporation, der holdt Møde nede i Fællessalen under Folketingssalen, det skandinaviske Handelsmøde. Dette udstødte en saadan Appel til Folket om at spare; Tiden var nu inde til at spare og til at sætte Tøring efter Næring. Da man var naaet til Enighed om dette — det kostede selvfølgelig noget Arbejde, noget Besvær —, vandrede man i Flok og Følge hen til Byens fineste Restaurant, og saa spiste man sig med stort Besvær, med endnu større Besvær gennem en Middag, der varede flere Timer, en Middag paa 10 Retter og flere Slags Vine.

Det tror jeg ogsaa nok havde sin Betydning; det havde i hvert Fald den Betydning, at det vakte Genlyd oppe i Norge, og kort Tid efter læste jeg, at den tidligere Ministerchef Michelsen havde taget Anledning til at omtale det forefaldne paa et offentligt Møde, hvor han karakteriserede det efter Fortjeneste. Det skal jeg ikke gøre; selve Begivenheden taler for sig selv. Den er et Vidnesbyrd om, hvor let det er at give gode Raad til andre, men hvor vanskeligt det er selv at følge

dem. Og den, der ikke vil vise et godt Eksempel, kan sandelig ikke gøre Krav paa, at andre skal følge hans Anvisninger.

Det kan heller ikke nytte noget, at den danske Rigsdag vil rette en Appel til det danske Folk om at spare, hvis man ikke samtidig begrænser de kolossale Indtægter, der nu tilflyder Dampskibsselskaber og andre Virksomheder paa Folkets Bekostning; thi saa er der ingen Ærlighed i Proklamationen til det danske Folk, saa vil man med Rette kunne vende sig til Rigsdagen og sige: vi skal nok spare, men vi vil dog have nogen Sikkerhed for, at det ikke er til Fordel for andre, vi sparer, at det ikke blot og bare er til Fornøjelse for andre, for at disse igen kan skrue Priserné op og berige sig yderligere paa vor Bekostning. Men kan man enes om at træffe de nødvendige Foranstaltninger mod Prisopkrævning, til Begrænsning af Profitten, til Afskaffelse af Udbytning, skal jeg være villig til i videst mulig Udstrækning at opfordre alle her i Landet til at arbejde og spare. Thi det er rigtigt, at Arbejde og Sparsommelighed er Hovedhjørnestenene, hvorpaa alle Landes Økonomi hviler, men der maa være Orden og Plan i Tingene, ellers nytter det ikke, at nogle enkelte sparer.

Det ærede 16de Medlem for Hovedstaden sagde, eller antydede det dog, at det betød ikke saa meget, at Overklassen brugte saa meget af Luksusvarer. For det første har det den store Betydning, at det vækker til Efterfølgelse, det giver et slet Eksempel; men dernæst maa jeg sige, at det ikke er let at sige, hvor Overklassen hører op, og hvor Mellemklassen begynder. Jeg vil som min Opfattelse udtale, at Samfundets Forbrug af Luksusvarer kan aldeles ikke være nogen privat Sag, saaledes som mange har været tilbøjelige til at antage. Man hører ofte sige, at det gør ikke saa meget, at Folk bruger meget, for Pengene bliver her i Landet. Det er falsk Tale, og det er kun Vidnesbyrd om, at man ikke er trængt til Bunds i Problemets Beskaffenhed. Luksusforbruget er ikke en Sag, der kun angaar de enkelte Individuer. Disse kan vel juridisk set have Ret til at disponere over deres Kapital; men det hele Samfund unddrages ikke for Følgerne af den Overdaadighed, den Pragt, den Ødselhed, den Nydelsesyge, som de enkelte Individuer hengiver sig til. Ligesom en ødsel og pyntesyg Hustru ved flotte Vaner totalt kan ruinere selv den mest arbejdsomme og sparsommelige Mand, saaledes kan ogsaa de øver-